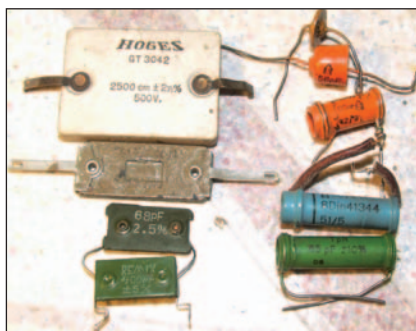

Régi készülékek restaurálása 2.

dr. Simoncsics László okl. villamosmérnök, simoncsics.laszlo@t-online.hu

Hálózati és kimenő transzformátorok, fojtók, hangszóró gerjesztő tekercsek áttekercseléssel javíthatók, illetve pótolhatók. Elektrolit kondenzátorokat, ha nem sikerül formálással életre keltetni, kénytelenek vagyunk újabbakkal pótolni. Ellenállásokból törekedjünk olyan mennyiségű korabelit összegyűjteni, hogy semmiképpen ne kelljen zöld (kristályos szénréteg) vagy pláne piros (fémréteg) ellenállásokat alkalmazni. Kondenzátoroknál arra ügyeljünk, hogy a különféle fóliaszigetelésűek (poliészter, polisztirol stb.) csak az utóbbi időben jelentek meg, de nem alkalmazhatunk fémezett és üveg-házazas papírkondenzátorokat sem! Kegyes csálás, ha bakelitházazas papírkondenzátort felmelegítve, kivesszük a házból a zártatos vagy átvezetős kondenzátort, és megfelelő értékű (feszültség!) fóliakondenzátort helyezünk bele, majd mindkét végét szurokkal (picein) kiöntjük. Nagyobb frekvenciákra csak csillámkondenzátort alkalmazhatunk, bár a háború előtt már megjelent néhány kerámia típus is (6. kép).

Kötőhuzalként semmiképpen ne alkalmazzunk színes polietilén szigetelésűeket, ez régi készülékekben nagyon csúnya. Gyári készülékekben mindig azonos szigetelésű huzalokat alkalmaztak, törekedjünk erre a restaurálás során is!

6. kép

7. kép

8. kép

9. kép

Alkatrészek fejlődéstörténete

Hangszórók. A XX. század elején szerkezetük hasonlított a fejhallgatókéhoz, tekercsel el látott állandó mágnes előtt mozgott egy vaslemez. A hang-erőt növelte a fémből készült exponenciális tölcser (nagy torzítás, tölcserhang). Később már az ún. kiegyenlített mágnesű, majd a lengőnyelves hangszórókat alkalmazták. A tölcsert felváltotta a nagyméretű membrán (7. kép). (A papír mellett mindenféle anyagokkal kísérleteztek, pl. a Lumier-féle selyemmembrános hangszóró). A harmincas évek elején kezdték alkalmazni a gerjesztett dinamikus hangszórókat, ezzel került be a hangszóró a készülék dobozába. A lengőnyelves hangszórót az olcsóbb készülékekben még egy ideig alkalmazták (utoljára az 1939-40-es Néprádióban, 8. kép). Permanens dinamikus hangszórókat már 1933-tól gyártottak, először csak a telepes készülékhez. Igazi elterjedésük az új mágnes anyagok (pl. ticonal) alkalmazásával háború utáni időszakra esik.

Hálózati transzformátorok.

1930-tól beszélhetünk váltóáramú hálózati készülékekről, de különböző anód- és fűtőpótlókat már 1926-tól gyártottak. Ebben az időben már ismert volt – a ké-

10. kép